

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، الق
آبونه (۳۵) غروشدور .

ممالك اجمیه ده سنه لکی (۱۷)، الق
آبونه (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اضطرابات

آبونه بدلی یسندور .

§

مملکه موافق آثار مع الممنوتیه قبول
اولنور . درج ایدلین یازیلر احاده
اولونماز .

الکلیت

۱۳۳۰

اضطرابات

رساله مزدن آلمدیغی کوسترک شرطیه
یتون یازیلر هر هانکی بر خزنه طرفیان
اقتباس اولونه یایلر .

§

مکنوبلرک، امضالرک واضح و اوقوناقلی
اولمسی و آبونه صره نومروس محقری
بولونمسی لازمدور .

§

ممالك اجمیه ایچون بونه اولر
آدرسلیرشک فرانشیزجه ده یارلمسی دجا
اولنور .

§

پاره کوندرلدیکی، ان نه یه د ژ اولدیغنک
واضعا ییلدیلمسی دجا اولنور .

فَقْرٌ وَفَتَاوَى

ربا الفضل و ربان الذیة حقنده کی مقاله

معترضه جوابدن مابعد

ثالثاً — اصول فقهنده بیان اولندینی اوزره تعارض قوتده متساوی اولان دلیلین اره سنده بولنور؛ بری قطعی، دیگرکی ظنی اولان ایکی دلیل اره سنده تعارض یوقدر. دلیل ظنی دلیل قطعی به مزاحم اوله ماز. اعظم علمادن زرکشی نك بیاننه کوره جناب احکم الحاکمین کافه احکام شرعیه اوزرینه ادله قاطعه نصب ایتمه مشدر. مکلفین حقنده توسیع مصلحتنه مبنی احکام شرعیه نك ادله سنی ظنی قیلمشدر. تا که مکلفین ادله قطعی نك قائم اولمسیله مذهب واحده حصر نفس ایتمه لر.

احکام شرعیه ده ادله ظنیه معتبر اولونجه ظاهرده خفا و جلا اعتبارینه ادله ظنیه متعارض اولور. شرع جلیل احمدیده حقیقته تعارض یوقدر. نصل تعارض بولنه بیایر که شارع اعظم هر ایکسینی ده قصد ایتمش ایسه مقصودی حاصل اولماز، اجتماع ضدین لازم کلیر؛ شاید ایکسیندن برینی قصد ایتمش ایسه دیگرکی عبت اولور، شارع حکیم عبتدن منزهدر. شو قدر که مجتهدک نظر نده بری ایجابی، دیگرکی تحریمی اقتضا ایده جک صورتده بر محله دلیلیک تمافی ظاهر اولور.

کتب اصولیه ده مبین اولدینی وجهله ادله نك مراتبی واردر. ادله شرعیه ایچنده اول امرده اجماعه، صوکره کتاب و سنت متواتره، ورأی حنفیه اوزره سنت مشهوره، ده صوکره کتابک عمومات وظواهرینه، ده صوکره عمومی مخصوص اولان اخبار آحاد و اقیسه به مراجعت اولنور. ربا الفضلی تجویز ایدنلر عنندنه آیت کریمه ایله ربا الفضلک حرمتی ثابت دکدر، بلکه «احل الله البیع» نظم جلیانده ربا الفضل داخلدر. اشیاء سته حدیثی آحاددر. بینلرنده تعارض متصور دکدر. حدیث اسامه ایله اشیای سته حدیثی آرهنده کی تعارضه کلنجه حدیث اسامه آیت کریمه ایله مؤید اولمغه اشیای سته حدیثنه مرجحدر.

ابن عباسک مذهبندن رجوعنه کلنجه فی الواقع بوبله بر رجوع نقل اولنور. فقط ائمه علمک بزه اوکرتدیکی جرح و تعدیل و تقدیرجال علمی موجبنه رجوع کیفیتنی نایت ضعیف، ربا الفضلی و یاتیمیر آخرا یله صرفی تجویز جهتی غایت قوی اولور. شویله که:

قسطلانی دن نقل ایلدیکنر رجوع مسئله سنه دقت ایدیلنجه کوریلور که بو رجوعی حاکم النیسابوری «ابو زهیر حیان ابن عبدالله العدوی عن ابی مجلز عن ابن عباس» طریقله بیان ایدیور.

نقدر رجال کتابلرینه مراجعت ایدنجه حیانه اختلاط (اختلال شعور) بولندینی و بوجهله ضعیف اولدینی اکلار سکیز. اصول حدیث موجبنه کندیسنده اختلاط بولنان آدم متروکدر. حیان حقنده اعظم محدثیندن ابن حزم: «مجهولدر» دیور. مع مافیه حیانی توثیق ایدنلر ده واردر. حاکم محمد

بن عبدالله النیسابوری امام صدوق اولمغه برابر نقاد حدیثدن حافظ ذهبی نك میزان الاعتدالنده تحقیقنه کوره حاکم مستدرکنده بر طاقم احادیث ساقطه نی تصحیح ایدیور، همده پک جوق احادیث ساقطه نی صحیح قلیور. حافظ ذهبی بو خصوصده نه سویلیه جکینی بیلیمور، بو حال حاکمه نصل خفی اولور؛ چونکه بونی بیلیمز دکدر، حافظدر، صاحب التصانیفدر، اگر بیله بیله یاپیور ایسه بو حال پک بیوک خیانتدر، دیور. حاکم شیعی در، ابو اسماعیل عبدالله الانصاری حاکم حقنده «ضیث» دیور.

شارح مسلم نووی اصول حدیثه دائر یازمش اولدینی تقریب نام کتابنده حاکم حقنده «متساهل» دیور. سیوطی نك شرح تقریبده بیاننه کوره حافظ ذهبی حاکمک مستدرکنی تلخیص ایلش، پک چوغنی ضعیف و منکر، بر قسمی ده موضوع بولمشدر. بو حالله سبب حاکم کتابنی تسوید ایتمش، فقط تنقیحه وقت بوله مه دن ارتحال ایلشدر. اسنی المطالبده مصرح اولدیغنه کوره اهل علم عنندنه حاکمک تصحیحنه اعتبار یوقدر.

فی الواقع ابن عباسک «رسول الله یهدن ایشتمدم، یالکز بکا اسامه خبر ویردی» قوی سند ایله بخاریده، مسلمده، ابن ماجه ده، نسائی ده، طحاویده مذکوردر، فقط رجوعنه دائر بر نشی مذکور دکدر. یالکز نووی «بو قول ابن عباسک وابن عمرک رجوعلرینه دلالت ایدر» دیور. حالبوکه ابن عباسک بو قولنده رجوعنه دلالت ایدر بر سوزی یوقدر. اصحاب کزین کندیلرینه بر حدیث شریف بالغ اولونجه هان انکله عمل ایتمز ایدی.

اصول فقه کتابلرنده مصرح اولدینی اوزره صحابیادن فاطمه بنت قیسک روایت ایتدیکی «لأنفق لك ولاسکنی - رواه البخاری و مسلم و الطحاوی» حدیثی حضرت عمر الفاروق محضر اصحابده: «بز بر قادینک سوزیله کتاب الله و سنت رسول اللهی ترک ایدنلردن دکازا» دیه حدیث مذکور کی انکار ایلش ایدی.

فقهاء دینک بر قسمی حضرت عمر ایله برابر اولمش؛ دیگر بر قسمی حدیث ایله عامل اولمشدر. امام هام ابو حنیفه، ثوری، ابن ابی لیلی، ابن شهره ایله استاذ الامام حماد، ولسان کوفه ابراهیم النخعی، سادات تابعیندن اسود ایله شریح حضرت عمر ایله برابر درلر.

ابن عباس فاطمه بنت قیسک حدیثی قبول ایلش؛ احمد بن حنبل، اسحق بن راهویه، شعبی، عطا، حسن بصری کبی بر جماعت حضرت عمره مخالف، فاطمه بنت قیسه موافق قالمشدر ایدی.

بر دفعه ده معقل بن سنان الاشجعی نك روایت ایتدیکی حدیث حضرت علی المرتضایه بالغ اولونجه «ما تصنع بقول اعرابی بوال علی عقیبه» دیه حدیثی رد ایلش ایدی.

حدیث معقل حضرت علی المرتضی نك قیاسنه مخالف اولمغه قبول اولونماش ایدی. فقط حدیث مذکور حضرت ابن مسعودک قیاسنه موافق

اولمغله ابن مسعود طرفندن قبول اولومش ایدی. امام هام ابو حنیفه بو خصوصده ابن مسعود ایله برابردر .

امام اعظم ابو حنیفه ده علی الاطلاق حدیث آحاد ایله عامل دکلدر. عمومات قرآنییه مخالف اولان حدیثی ترك ایتشد. نته کیم « لانکاح الا بولی - رواه احمد فی مسنده و ابو داود و الترمذی و النسائی و ابن ماجه » حدیث صحیحنی « حتی تنکح زوجاً غیره » آیت کریمه سندن استخراج اولنان حکمه ، و « لاصلاة لمن لم یقرأ بفاتحة الكتاب - رواه الستة و احمد فی مسنده » حدیث شریفنی « فافروا ما تیسر منه » نظم جیلندن استنباط اولنان حکمه مخالف بولدیغندن بو ایکی حدیث شریف ایله عامل اولماشدر. ابو جعفر الطحاوی « و نزع عنها ابن عباس » دیمکه رجوعی ذکر ایدیور ایسه ده، بوده بلا سنددر . بیلیرسکزکه اهل علم عندنده بلا سند بر نقل مقبول دکلدر .

ایشته ابن عباسك رجوعی حقنده کی آثار بولردر .

اگر ذات عالی لری علم نقد رجالی تتبع ایتمش اولسیدیکز بولمده توقف ایدر ایدیکز. جرح و تعدیل و نقد رجال علمنی تتبع ایلکزی توصیه ایلرم .

ابن عباسك عدم رجوعنه اك بیوك دلیل علمنك منتشر اولدینی مکده صرفک بر مدت دوام ایتسیدر .

شیخ الاسلام الحرانی « رفع الملام عن الأئمة الاعلام » نام کتابنده شویله بیان ایدیور: « فاستحلوا بیع الصاعین بالصاع یداً بید مثل ابن عباس و اصحابه ابو الشعثاء و عطاء و طاوس و سعید بن جبیر و عکرمه و غیرهم من اعیان المکین الذین هم من صفوة الامة علماً و عملاً » یعنی امت محمدیه نك علماً و عملاً اصفیاسندن اولان ابن عباس و اصحابی ابو الشعثاء جابر بن زید ، عطاء ، طاوس ، سعید بن جبیر ، عکرمه و سائر اعیان مکنك رب الفاضلی تجویز ایتدکلرینی تصریح ایدیور، رجوعی قبول ایتدیور .

بوندن اولکی نسخه ده ویردیکم جوابده بیان ایتدیکم وجهله مکده بو مذهب امام شافعی زمانه قدر دوام ایتمش ایدی ، امام قرشی محمد بن ادريس الشافعی کتاب الامده اشیای سته حدیثنی اخذ ایدیورده « لارباء الا فی النسائه » دیهن کیمسه نك قولنی ترك ایتدک، دیور .

بر مدت خلاف سبق ایتدکدن صوکره ارتق حرمتی مجمع علیه اولان رب الفضل حقنده حرام دیهن جماعت فقها حدیث اسامه ایله اشیای سته حدیثی اره سنده تعارض صوری بولیورلر . اشیای سته حدیثنی ابو هریره و عثمان و سائر ددن « رضی الله عنهم » ده روایت ایدیورلر . بو تقدیرجه تعارض نصینده کی قواعد موجبجه مسئله نی حل ایده لم : باب تعارض اصول فقهمک المهم مباحثنددر . باب تعارضده باشلیجه اوج حکم وارددر : فسخ ، ترجیح ، جمع .

اگر نصین قوتده متساوی ایسه متقدم، معلوم ایسه نص لاحقک نص سابقی نسخی ایله حکم اولنور .

اگر متقدم معلوم دکل ایسه وجوه ترجیحندن بریله بری دیکرینه راجح اولور .

شاید ترجیح ممکن اولمز ایسه بیلری جمع اولنور ، اگر جمع ده ممکن اولمز ایسه هر ایکسی ساقط اولورده بر مرتبه مادونرینه انتقال اولنور . نته کیم دوره معارض اولان ایکی آیت ایله استدلال ترك اولنور ایسه خبرنی به عدول اولنور، خبرین ده دوره معارض اولوب احکام ثلثه مذکورده دن بری جریان ایتزسه . بررأیه کوره قیاسه، بررأیه کوره اقوال صحابهیه، اوچنجی بررأیه کوره اولاقول صحابییه، صکره قیاسه عدول اولنور. متعارضینک دوشنده دلیل آخر بولمزسه و یاخود دلیل آخر بولنوبده انک ایله برابر بر معارض ده بولنور ایسه اصل تقررایدر، اصل ایله عمل واجب اولور . دلیلک وروودندن اول حکم نه حال اوزره ایسهینه او حال اوزره قالیر، یعنی استصحاب ایله عمل اولنور. نته کیم سؤر حارده اخبار و آثار معارض اولوب احکام ثلثه جاری اولدیغندن سؤر حمار علی حاله ظاهر اوله رق ابقا اولومشدر . بو قاعده فقهییه تطبیقاً حدیث اسامه یه یا اشیاء سته حدیثی ایله منسوخدرده جکز ، نته کم سبق خلافدن صوکره واقع اولان اجماع ده بوکا دلالت ایدر. فقط بو توجیه ؛ وجیه دکلدر. چونکه قسط لانی نك ده بیانی وجهله نسخ احتمال ایله ثابت اولماز . بونک کی حدیث اسامه نك متقدم اولدینی ده معلوم میدر ؟ یاخود حدیث اسامه اجناس مختلفه یه محمولدر ، محملدر. اشیای سته حدیثی میندر، مین محمله راجحدر . نته کیم امام شافعی بوبله جه جواب ویریور .

ویاخود حدیث اسامه ده کی ربا حرمت غلیظه وشدیده ایله حرام اولان ربادر، دیمک لازمدر. نته کیم بعض ائمه بوبله توجیه ایدیور . آرتق جمع طریق ایله اولان جواب ربالنسیئه نك حرمت غلیظه وشدیده اولمسی اساسنه مستند اولمش اولیور .

اگر حدیثین معارض اوله رق قلمش ایسه قواعد اصولیه موجبجه حکم اصل اوزره ابقا اولنور ، اشیاده اصل اولان اباحه در . « دع ما یریبک الی مالا یریبک - رواه الترمذی و احمد فی مسنده » حدیث شریفی و رعه محمولدر ، ورعاً ترك اولنور دیمکدر. چونکه امر لر ندیه، اباحه یه ده حمل اولنور .

کور بلیورکه حدیث اسامه ایله اشیای سته حدیثی بیننده کی تعارض صوری بی اوجه تحقیق و تفتیش ایتشم ، تعارض ادله حقنده کی قواعد فقهییه نی نظر اعتباره ائشم ، رجوع حقنده کی آناری ده کورمشم ، فحول ائمه کرامک اقوالنی تتبع ایتشم . الحمد لله علی نعمه الاسلام .

رابعاً — اعظم فقهاء و محدثیندن ابن القیم الجوزیه رب الفضلی حلال کوسترمیور ، انحق اره لرنده فرق بولندیغنی بیان ایدیور. نرہ سی « او هن من بیت العنکبوت » در ؟ عالم اسلامک بحق افتخار ایتدیکی ابن القیمه نصل سوز سویلیورسین ! ابن القیمی بیلیرمیسک ؟ هانکی کتابنی او قودک ؟ اول امرده « اعلام الموقعین » ، « الجیوش الاسلامیه » ، « قصیده نونیه » « رساله روح » ، « الطرق الحکمیة فی السیاسة الشرعیة » کتابلرینی او قو، صوکره سوز سویله !

— رحم الله امرأ عرف قدره ولم يتعد طوره —

خامساً — احادیث لغنی ذکر ایتمکه رب الفضلی تجویز ایدنلریمی قصد

اجتهادك نه بيوك بر منصب اولديغنى تقدير ايدرم. شرائط اجتهادك نهلردن عبارت اولديغنى بيليرم. باب اجتهادك منسد اولوب اولماسى مسئلهسى مسائل مختلف فيهادندر.

فقهاء حنابلة، استاذ ابو اسحق اسفرائيني، زبيري، ابن دقيق العبد، زرکشی کي اعظم اهل سنت باب اجتهاد مفتوحدر ديورلر، حتى استاذ ابو اسحق بو مذهبي فقهائيه نسبت ايدور، بو مذهبه كوره بوكونده شرائط اجتهادي حائز بر ذاتك بولنه بيلمى جائزدر.

خلاصه بن اهل تتبع ومطالعه، مجتهد جديد دكم، طالب حق ومرفق، خادم علم و حکمت. [۱] رب زدنى علما. از ميرى:

اسماعيل حق

انتقادات

تاريخ استقبال - جلال نوري بك

تاريخ استقبال مؤلفك پريشان سوزلردن آكلاشديني اوزره او نه دينه، نه ده مسالك سائر فلسفيه به بش پاره ويرر طاقدن دكلدر. انك ديني، ايماني انسانلري بهيميت دركه سندن دها اشاغى بر دركه خذلان و خسرا نه اينديره جك، طريق صوابي كوسترن نور الهي يي سونديروب قابلي ظلمت آباد جحيمة دونديره جك اولان مسلك ماديوندن بشقه بر شي دكلدر. يكانه املي ده فطرت خيشه اصحابي «بوخهر» كه بايراغى الله جمع ايدوب انسان صورتنده، جانور سيرتنده بر طاق مخلوقات عجيبة دن بر سوري تشكيل ايلكلدر. اعتقادنجه انسانيت مسلك ماديونك مراد فيدر. او مسلكك رواج بولمديني يره انسانيتدن ده اثر يوقدر.

مؤلف اني بيلمور، يا خود بيلمك ايسته ميوركه اصول ومبادي به عائد تدقيقات نظريه يي هيچه صايان، بتون دعوالري مصادره على المطلوب (Pétition de principe) نقيصه سيلاه معيوب اولان مسلك ماديون اساساً تدقيقه متحمل بر مسلك فلسفي دكلدر. اويله بيله اواسه، دو قور «بوخهر» ايله «مريد» لر ينك قوت وماده حقنده قطعيته قائل اولدقلري نظريه لرك چوغى تجارب اخيره ايله حكمدن ساقط اولمش، «ده وقربت»، «لوسيب» زماندن بو آنه كلنجه به قدر هر كسيك لايتغير ظن ايتديكي، لك مهم دستورلر تماميله دكيشمشدر. مؤلف بزه

[۱] برايكى مقاله صوكره ربا حقنده ائمه دينك مذهبي بر تفصيل عرض ايدم جكم.

تصحیح — بكن هفته كي نسخه نك (۴۱۲) نجى صحيفه سنده (منكرى اكفار اولماز) قهرمه سيلاه (۴۱۳) نجى صحيفه سنده (تفصيل وتضييق) ديه سهوا يا كلش اوله رق ترتيب ايديلن كلمه لرك (منكرى اكفار اولتور)، (تفصيل وياتضييق) صورتنده تصحيحى اقتضا ايدر.

ايدورسك؟ اكر بويله ايسه حقيقه غير قابل تصوير بر جرأندر. ائمه هدايك بوباده اقوالنى عرض ايدم ده جرأتكارلغك درجه سى تماميله ظاهر اولسون.

اعظم مجتهديندن شيخ الاسلام الحرائى ديركه: فى الواقع كتاب وسنت ايله تحريم اولنان بعض امورك دليلي خيسارامتن اولان بعض مجتهدين عندنده ثابت اولمديغندن ويا بودليل حرمت ديكر بردليله معارض اولوب عقل وعلملري سبيله اولدليل ترجح ايتديكندن ناشى ذوات مشاراليهمك محرماتى استحلال ايتلري لازم كلير ايسه ده تحريمك احكامى اولان ائم، ذم، عقوبت، فسق وسائر انلره ترتيب ايتز، هر نه قدر تحريم دليل شرعى ايله ثابت ايسه ده اكا ترتيب ايدن احكامك شروطى بولونماسنه مبنى تحريمك سقوطى لازم كلير.

عامة سلف وفقهائيه كوره حكم الهى بر در. اجتهاد سائغ (مساغ شرعى بولنان) ايله حكم الهى به مخالفت ايدن ذات مخطى در، فقط مستحق لوم دكلدر، معذوردر، مأجوردر.

«اذا اجتهد الحاكم فاصاب فله اجران واذا اجتهد فخطأ فله اجر». رواه الشيخان «حديث شريفى موجبنه مجتهد مخطى دليله نظراً مأجور ومحموددر. بناء عليه مجتهد متأولك حكم الهى به مخالف اوله رق ايشلمش اولديغنى فعلى بعينه حرام ايسه ده اكا اثر حرمت ترتيب ايتز. لا يكلف الله نفساً الا وسعها»

احاديث لعنه كلنجه علماً وعملاً اصفياء امتدن اولان اعيان مكيه نصل اولورده بولنت تجويز ايديلير.

ابن عباسك رجوعى نقل اولمديني جهته هايدى اونقل قبول ايدم. ابن عباسى خارج برافتم. فقط جابر بن زيد، عطاء، طاوس، سعيد بن جبر، عكرمه، وسائر اعيان مكيه نصل لعنتى تجويز ايدم؟ ايشته اهل علم ربالفضلى تجويز ايدن اعيان مكه حقنده بويله اعتذارلرده بولنور. تاريخ فقه ايله مشغول اولانلره خفى اولمديني اوزره بعد الصحابه ائمه هدى اولان فقهاء تابعيندن لك چوق فتوى ويرنلر عطا ايله حسن بصرى در. عطا: امام اعظم ابو حنيفه نك ده استاذى در، امام شافعى نك، استاذى مسلم بن خالد الزنجى، مسلم بن خالد الزنجى نك استاذى ابن جريج، ابن جريجك استاذى عطادر.

عطانك عالم اسلامده، عالم عامده موقعى بويله اولونجه هانكى ديل اكا. ولو كه ضمناً اولسون. لعنت تجويز ايدم بيلير، عطادن ماعداسنك موقعلري ده بك يوكسكلدر.

عاجزلرينك مقصدى: اولجه ده سويلديكم وجهله ربالفضلى اباحه، نشر وقبوله سعى دكلدر. انجق اسلاف علمانك مذهبنى، فقهك وسعتنى، اهميتنى بياندر.

سادسا — بر كيمسه بر مسئله علميه حقنده مطالعاتى، تبعاتى بيلديرر ايسه كندينه مجتهد جديد سوسى مى ويرر؟ نه غريب اعتياد! نه سقيم مطالعه! نه ياكلش اكلايش!